

Evaluablea randamentului școlar

1. CONSIDERAȚII PRIVITOARE LA RANDAMENTUL ȘCOLAR ȘI EVALUAREA ACESTUIA

Prin randament școlar înțelegem nivelul de pregătire teoretică și practică la care s-a ajuns la un moment dat în munca cu elevii. De regulă, ca element comparativ este folosit conținutul programei școlare. Gradul de concordanță dintre cunoștințele elevilor și prevederile programei școlare constituie un indiciu al randamentului școlar.

Randamentul școlar al elevilor este influențat de anumiți factori ca: situația familială, starea de sănătate a elevilor, eficiența/deficiența de predare.

Randamentul școlar presupune cunoștințe, priceperi, deprinderi, obișnuințe, convingeri și îl asigură în toate cazurile:

- educatul-starea de sănătate, dezvoltarea sa normală, motivația muncii, activitatea pozitivă
- educatorul (învățător, profesor, părinte) – climatul educativ ce-l poate oferi în școală și acasă , mijloacele, formele activității, metodele și procedeele adecvate.

Evaluarea randamentului școlar constituie o preocupare a cadrelor didactice, a elevilor și a părinților. Evaluarea s-a acreditat ca element esențial în ansamblul strategiei de perfecționare a activității școlare, deoarece pune în evidență măsura în care se înfăptuiesc obiectivele urmărite, oferind astfel o bază științifică pentru acțiuni ameliorative. Această funcție explică amploarea preocupărilor privind elaborarea unui sistem de evaluare continuă și cât mai obiectivă a randamentului școlar, pe baza unor criterii unitare și științifice. Sporurile de randament trebuie obținute prin ridicarea calitativă a muncii personalului didactic de toate gradele.

De un real folos pentru creșterea nivelului de pregătire al elevilor din clasele I-IV ar fi generalizarea baremelor minime de cunoștințe și deprinderi la sfârșitul fiecărei clase. Aceasta ar constitui garanția că elevii care urmează clasa imediat superioară au atins obiectivele esențiale ale clasei inferioare. Evaluarea randamentului școlar, deși constituie unul dintre elementele procesului de învățământ a cărui perfecționare nu rezolvă toate problemele ce se pun în legătură cu necesitatea creșterii nivelului de pregătire al elevilor, constituie totuși un ghid al activității instructiv-educative.

2. MĂSURI PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA RANDAMENTULUI ȘCOLAR

În situația în care elevii nu au ocazia să învețe folosind diverse materiale didactice auxiliare (manuale, filme, casete video pentru cei care utilizează cu precădere componenta vizuală a procesului de învățare, mulaje, alte materiale care se adresează simțului tactil pentru care activează preponderent această componentă , jocuri desfășurate pe un spațiu întins, pentru cei care utilizează componenta kinetică), ei nu pot atinge rezultatele pe care ar fi capabili să le atingă. Experiența a demonstrat importanța adaptării stilurilor/metodelor

de învățare la structura personalității elevilor. În plus, cu cât metoda didactică se potrivește mai bine stilului de învățare al elevilor respectivi, cu atât notele obținute vor fi mai mari.

S-au demonstrat efectele benefice pe care le are construirea unui model comprehensiv al stilurilor de învățare, nu numai pentru ca elementele unui anumit stil de învățare afectează un număr mare de indivizi, ci și pentru ca rezultatele obținute astfel contribuie la îmbunătățirea rezultatelor școlare și științifice.

Dunn și Griggs, în 1995, au conceput un model al stilurilor de învățare observând că elevii sunt influențați în procesul de învățare de cinci factori principali:

- ✓ cadrul imediat (sunetul, lumina, temperatura, amplasarea mobilierului și design-ul acestuia)
- ✓ propriile reacții și procese emoționale (motivația , tenacitatea, simțul responsabilității, posibilitatea de a reacționa după propria lor dorință)
- ✓ preferințele de natură socială (studiul solitar sau în grupuri de dimensiuni diferite)
- ✓ caracteristicile individuale de natură fiziologică (acuități variabile ale componentelor vizuale, tactilă, kinetică, etc și ale trăsăturilor care derivă din acestea)
- ✓ tipul de gândire la nivel individual (sintetică/analitică, impulsiv/reflexivă, lateralizare cerebrală dreapta/stânga)

Modelul stilurilor de învățare este un instrument valid și singurul comprehensiv, care poate oferi diagnoza multiplelor elemente ale stilului de învățare care pot influența individul. Când elevii își înțeleg stilul de învățare, modul în care depun eforturi pentru a învăța, atunci pot controla mai bine mediul în care se afla și pot solicita exact ceea ce le este necesar. Școlile ar trebui să acorde mai multă importanță descoperirii de către elevi a propriului stil de învățare, decât sa-i oblige pe dascăli să facă ore suplimentare cu ei sau să adapteze continuu programele.

Când elevii își înțeleg propriul stil de învățare, nu se mai simt ruși de colectiv pentru că unul, spre exemplu, are nevoie de liniște perfectă să învețe, iar altul simte nevoia să se miște în timpul orei. Elevii pot învăța orice dacă materia este abordată prin metode compatibile cu elementele forte ale stilului lor de învățare, aceeași elevi înregistrează eșecuri când materia este abordată după metode incompatibile cu elementele lor forte.

Directorii de școli, profesorii și învățătorii au responsabilitatea de ai face pe părinți să înțeleagă nevoia copiilor pentru un mediu de studiu care să reflecte elementele forte ale stilului lor de învățare. Părinții trebuie să înțeleagă că elevii au personalități distincte pentru ai ajuta să obțină rezultate mai bune.

Elevii obțin rezultate mai bune atunci când metodele de predare se adaptează stilurilor proprii de învățare.

Howard Garner, psiholog care activează în domeniul psihologiei stadiale, a formulat o teorie cu privire la natura inteligenței care vine în contradicție cu perspectiva psihometrică anterioară. Această teorie a

inteligențelor multiple, enunțată în cartea *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*, a insistat asupra faptului că inteligența nu trebuie concepută ca un construct unidimensional, ci ca o serie de șapte inteligențe independente. Această perspectivă permite individului să manifeste transformările și modificările percepțiilor individuale și să recreeze aspecte ale propriilor experiențe.

Cele șapte tipuri de inteligență originale sunt:

1. INTELIGENȚA VERBALĂ/LINGVISTICĂ - aceasta reprezintă capacitatea de a folosi eficient cuvintele, fie în registrul oral, fie în registrul scris. Un elev cu tipul acesta de inteligență va agreea în mod deosebit să citească, să scrie, să povestească, să facă jocuri de cuvinte.

Elevii care posedă acest tip de inteligență au abilitatea de a opera cu : structurile și regulile de structurare a limbajului, nivelul fonetic al limbajului, nivelul semantic, nivelul pragmatic al limbajului; pot folosi limbajul ca scop persuasiv, în scopul de a rememora informația, în scopul de a explica ceva, în scopul de a furniza informații despre limbaj însuși.

2. INTELIGENȚA LOGICĂ/MATEMATICĂ – aceasta include capacitatea de a utiliza raționamente inductive și deductive , de a rezolva probleme abstracte, de a înțelege relațiile complexe dintre concepte, idei și lucruri. Deprinderea de a emite raționamente are aplicabilitate în multe arii ale cunoașterii și include , de asemenea, capacitatea de a utiliza gândirea logică în știință, studii sociale, literatură și alte domenii. Acest tip de inteligență cuprinde și capacitatea de a clasifica, a stabili priorități, a formula ipoteze științifice și a înțelege relațiile de cauzalitate. Școlarul mic își dezvoltă aceste capacități prin activități concrete, prin înțelegerea relației de corespondență biunivocă, prin operațiunea de numărare. Aceste deprinderi ale gândirii critice sunt prezente în programele majorității școlilor, însă trebuie fixate prin activități corespunzătoare.

3. INTELIGENȚA VIZUAL/SPAȚIALĂ – această inteligență a imaginilor și tablourilor cuprinde capacitatea de a percepe corect lumea înconjurătoare pe cale vizuală, precum și capacitatea de a recrea propriile experiențe vizuale. Acest tip de inteligență începe să se dezvolte odată cu acutizarea percepțiilor senzorio-motorii.

Elevii cu inteligență spațială au capacitatea de a percepe cu deosebită acuitate culorile, liniile, formele, spațiul, pot percepe relațiile dintre aceste elemente. De asemenea, ei pot vizualiza, pot reprezenta grafic imagini în spațiu, pot să-și înțeleagă propria poziție într-un spațiu matricial.

4. INTELIGENȚA CORPORAL/KINESTEZICĂ – inteligența la nivelul corpului și al mâinilor ne permite să controlăm și să interpretăm mișcările corpului, să manevram obiecte, să realizăm coordonarea (armonia) dintre trup și spirit. Acest tip de inteligență nu se regăsește numai la atleți, ci poate fi întâlnit în mișcările de finețe ale chirurgului care realizează o operație pe cord sau la un pilot care își reglează cu finețe aparatura de bord.

Acest tip de inteligență include deprinderi fizice precum coordonarea, echilibrul, dexteritatea, flexibilitatea, viteza, precum și deprinderi la nivelul proprioceptorilor la nivel tactil și cutanat.

5. **INTELIGENȚA MUZICALĂ/RITMICĂ** – acest tip se conturează prin gradul de sensibilitate pe care îl are la sunet și prin capacitatea de a răspunde emoțional la acest tip de stimul. Pe măsură ce elevii își dezvoltă conștiința muzicală, pe măsură ce sunt capabili să creeze variațiuni pornind de la un nivel limitat de sunete, își dezvoltă și fundamentele acestui tip de inteligență. Ea se dezvoltă și pe măsură ce elevii dobândesc în urma audițiilor muzicale un gust rafinat. Acest tip de inteligență reprezintă capacitatea de a percepe, de a discrimina, de a transforma și de a exprima formele muzicale.

6. **INTELIGENȚA INTERPERSONALĂ** – reprezintă abilitatea de a sesiza și de a evalua cu rapiditate stările, intențiile, motivațiile și sentimentele celorlalți. Aceasta include sesizarea expresiei faciale, a inflexiunilor vocii, a gesturilor; include și capacitatea de a distinge între diferite tipuri de relații interpersonale și capacitatea de a reacționa eficient la situațiile respective.

Acest tip de inteligență implică deprinderi de comunicare verbală și nonverbală, deprinderi de colaborare, capacitatea de rezolvare a conflictelor, de lucru consensual în grup, capacitatea de a avea încredere, de a respecta, de a fi liber, de a motiva pe ceilalți în vederea atingerii unor scopuri reciproc avantajoase. La un nivel simplu acest tip de inteligență este sesizabil la copilul care observă și reacționează la stările și dispozițiile adulților din jurul său. La nivel complex, se traduce prin capacitatea adultului de a sesiza și interpreta intențiile ascunse ale celorlalți.

7. **INTELIGENȚA INTRAPERSONALĂ** – aceasta presupune capacitatea de a avea o reprezentare de sine corectă (calități și puncte slabe), de a avea conștiința stărilor interioare, a propriilor intenții, motivații, de a cunoaște temperamentul și dorințele; de asemenea, capacitatea de autodisciplină, autoînțelegere și autoevaluare.

O persoană cu asemenea tip de inteligență își petrece timpul reflectând, gândind, autoevaluându-se. Nevoia de introspecție transformă inteligența în ceva extrem de intim.

În 1991, Gardner a adăugat sistemului său un alt tip de inteligență, **INTELIGENȚA NATURALISTĂ**. Aceasta este sesizabilă la copiii care învață cel mai bine la contactul direct cu natura. Pentru aceștia cele mai potrivite lecții sunt cele în aer liber. Acestor elevi le place să alcătuiască proiecte la științe naturale, cum ar fi observarea păsărilor, alcătuirea insectarelor, îngrijirea plantelor sau a animalelor. Ei preferă ecologia, botanica, zoologia. Este deosebit de benefic pentru ca acest tip de elevi să-și poată folosi inteligența într-o mai mare măsură în cadrul școlii. Așadar, este sarcina școlii să aducă natura în clase și în alte spații de învățământ.

Prin aplicarea teoriei inteligențelor multiple în procesul de învățământ, curriculum-ul se organizează în jurul celor șapte abilități: lingvistica, logico-matematica, corporal-kinestezica, spațială, muzicală, interpersonală și intrapersonală.

Conceptul de INTELIGENȚE MULTIPLE a oferit bază dezvoltării curriculare în procesul de învățământ preuniversitar. Printre avantajele acestei abordări se numără:

- crearea mai multor ocazii pentru dezvoltarea talentelor copiilor și obținerea performanțelor;

- mai mult timp pentru realizarea conexiunilor între diverse arii curriculare;
- un material suplimentar pentru îmbunătățirea evaluării.

BIBLIOGRAFIE

Cerghit, I. (2006), *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași

Marzano, R. (2015), *Arta și știința predării –un cadru cuprinzător pentru o instruire eficientă*, Editura Trei, București

Pânișoară, I.O. (2004), *Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune educațională*, Editura Polirom, Iași

Prof. Antoneta ÎMPUȘCATU
Școala Gimnazială "Ion Creangă" – I.C.Brătianu, Jud. Tulcea